

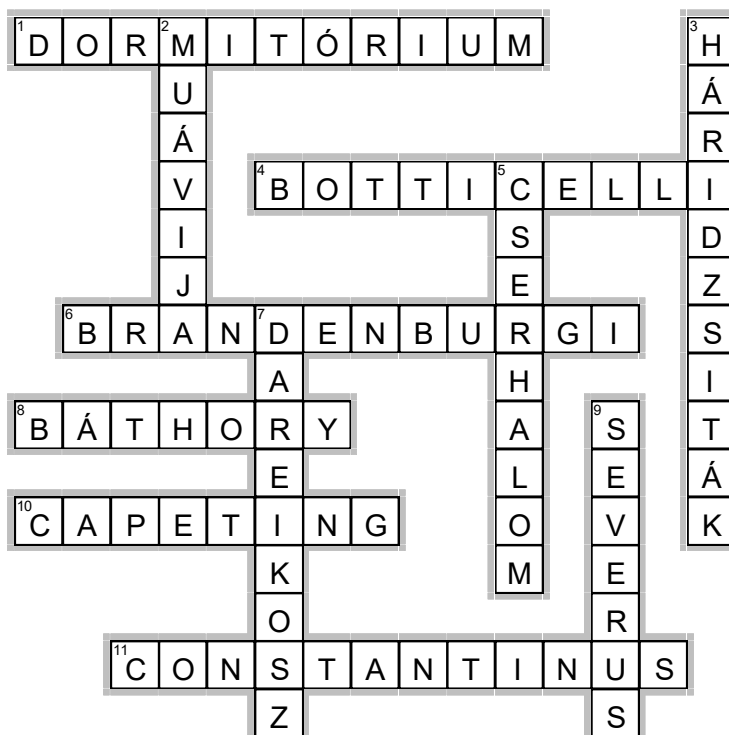
Értékelési útmutató

A feladatok legkisebb, önállóan értékelhető részeit, az itemeket a magyar ábécé kisbetűivel jelöltük (kivétel a keresztrejtvény). Az itemek már nem bonthatók fel részteljesítményekre, ezért azok már csak kétféleképpen minősíthetők: a tanuló megoldotta, vagyis az item megoldása jó (1 pont), illetve a tanuló nem oldotta meg, hiányos, vagyis az item megoldása nem jó (0 pont). Ha a tanuló megoldása nem egyezik meg teljesen az értékelési útmutatóban megadott válaszokkal, az eddig bevált gyakorlat szerint az igazolható jó válasz is pontot ér.

Ha egy feladat meghatározza a válasz elvárt elemeinek számát, és a tanuló ennél többet jelöl meg, akkor a megoldás sorrendjében kell értékelné. Ha a tanuló az összes válaszlehetőséget megjelöli, nem kaphat pontot. Csak a megfelelően végrehajtott válaszadás fogadható el!

1. feladat

11 pont

EclipseCrossword.com

A függőleges 3-as esetében nem elfogadható válasz a káradzsták (nem így volt a szakirodalomban).

2. feladat

10 pont

A törvénykezés témája/célja	A szövegrészlet betűjele
A szerviensek személyének és birtokainak biztonságáról	b)
A szerviensek birtokainak öröklési rendjéről	d)
Az idegenek tisztségviseléséről	f)
A szerviensek mentessége az adózás és beszállásolás alól	c)
A birtokoknak külföldi személyek részére való adományozása ellen	h)
A szerviensek hadkötelezettségének szabályozása	e)
A megtorlás nélküli ellenállás lehetősége bizonyos feltételek esetén	j)
A székesfehérvári törvénynapról	a)
Megyéknek vagy országos tisztségeknek örökjogon való eladományozása ellen	g)
Az országos tisztségek halmozása ellen	i)

3. feladat**9 pont**

a) Marathon

	A helyszín megnevezése	A csata időpontja	A kép száma	A szöveg betűjele
b)	Mogyoród	1074	3.	D)
c)	Actium	Kr. e. 31	4.	A)
d)	Szalamisz	Kr. e. 480	2.	C)
e)	Augsburg	955	1.	E)

A beírás sorrendje mindegy. A táblázat pontja soronként 2 vagy 0 pont! Részpontoszám nincs.

4. feladat**10 pont**

	Feltétel	Ok	Következmény
Az állítások betűjele	c) e) h)	b) d) g)	a) f) i) j)

5. feladat**14 pont**

- a) X M. Nagy Richárd
- b) X Ágota
- c) 2. Ond
- d) 1. kettő
- e) 2. XII. Ince
- f) 1. 894
- g) X III. Henrik és Aba Sámuel
- h) 2. Enns
- i) 2. pl. túró, tej, tojásfehérje
- j) 2. Ammianus Marcellinus
- k) 1. Szent Gellért
- l) X Modena
- m) 2. 80-70 cm
- n) 2. Regensburg

Csak a helyesen bekarikázott szám vagy X jel fogadható el.

6. feladat**8 pont**

- a) Arab
- b) az
- c) aki
- d) arabul
- e) beszél
- f) Mohamed (próféta)
- g) 632
- h) Mekka

7. feladat**7 pont**

- a) D
- b) A
- c) E
- d) B
- e) C
- f) B
- g) D

8. feladat**8 pont**

- a) I. Mátyás vagy Hunyadi Mátyás vagy Mátyás király
- b) Fadrusz János *Csak a teljes név fogadható el.*
- c) oroszlán vagy szárnyas oroszlán
- d) Márk vagy Szent Márk vagy Márk evangelista
- e) Róma
- f) Hadrianus vagy Hadrianus császár
- g) Leonardo da Vinci
- h) tizenhárom vagy 13

9. feladat**8 pont**

A megoldás betűjele	A kép betűjele	A fejedelem/király neve	Az uralkodás évszámai
a)	C)	Géza vagy Géza fejedelem	972-997
b)	D)	I. István vagy Szent István	997/1000-1038
c)	G)	I. László vagy Szent László	1077-1095
d)	B)	Kálmán vagy Könyves Kálmán	1095-1116
e)	F)	I. Károly vagy Károly Róbert	1308-1342
f)	E)	I. Lajos vagy Nagy Lajos	1342-1382
g)	A)	Zsigmond vagy Luxemburgi Zsigmond	1387-1437

A táblázat értékelése: soronként 1 pont! Részpontoszám nincs.

- h) Biblia vagy Szent Biblia vagy Szentírás

10. feladat**15 pont**

Esszé

Figyelembe kell venni, hogy a tanulók az esszéírást még tanulják! Minden helyes válasz értékelendő a táblázat pontmegosztása alapján.

Értékelési szempontok	Pontszám
Feladatmegértés	1
Tájékozódás térben és időben	2
Kommunikáció (szerkesztettség és logikus gondolatmenet, nyelvhelyesség, helyesírás)	1
Szaknyelv alkalmazása	1
Ismeretszerzés, a források használata és következtetések levonása	5
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	5

Feladatmegértés

A versenyző a feladat utasításának megfelelően értékeli a Gracchus-testvérek reformtevékenységét, és kitér a téma gazdasági, katonai, társadalmi és politikai előzményeire. Egyéb kérdéseket legfeljebb a forrásokból következtetve érint. (1 pont)

Ha a feladatmegértés 0 pont, akkor az egész esszé 0 pontos.

Tájékozódás térben és időben

Az esszében említi a versenyző a Római Birodalmat; a köztársaságkori Rómát (tér);

A Gracchusok tevékenységét a Kr. e. 2. századhoz kapcsolja; írhat konkrét évszámot is: Kr. e. 133 (Tiberius) és Kr. e. 124 (Caius) (idő).

2 pont akkor jár, ha mindkettő szempontra kitér.

Kommunikáció

Bekezdésekkel szerkesztett, logikus gondolatmenet, megfelelő a nyelvhelyesség, nincs durva helyesírási hiba. Legfeljebb 2-3 hiba lehet a helyesírásban. (1 pont)

Szaknyelv alkalmazása

A versenyző használja a témához tartozó konkrét és elvont fogalmakat: pl. polgárháború, köztársaság, néptribunus, consul, szenátus, magistratusok, polgárjog, veterán, hadsereg stb. (1 pont)

Legalább 5 fogalmat használ. Nincs téves fogalomhasználat.

Ismeretszerzés, a források használata és következtetések levonása

A versenyző a témához tartozóan 5 elemet kiemel, ami szükségessé tette a Gracchusok reformkísérletét (5 pont): pl.

- Említést tesz a szöveges forrás alapján arról, hogy a Gracchusok reformkísérletét a későbbi utókor is számon tartotta/utal Plutharkhosz művére;
- Az 1. forrás alapján utal a hadsereg válságára Tiberius Gracchus időszakában, a közemberek (plebejusok) elégedetlenségére, ami gazdasági, társadalmi és katonai válságra utal;
- Következtet arra, hogy a katonakérdés és a földkérdés összefügg egymással;
- Caius reformkísérlete a szenátus hatalma ellen irányult, említi a meghozott törvényeket:
 - A földtörvény szerint az állami földeket a szegények között osztották szét;
 - A katonáskodási törvény elrendelte, hogy a katonákat a kincstár lássa el ruházattal, illetve életkori korlátozást vezetett be (megtiltja, hogy tizenhét éves kornál fiatalabbakat besorozzanak);
 - A szövetségesekre vonatkozó törvény teljes római polgárjogot adott az itáliaiaknak;
 - A gabonatörvénye kedvezményes áron biztosított gabonát a szegényeknek;
 - A bíraskodási törvény háromszáz lovagot vett fel a háromszáz senator mellé, és a bíraskodás joga már nem csupán a szenátorok kiváltsága volt.

Minden a forrásokhoz tartozó helyes megoldás, következtetés értékelhető!

Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek

A versenyző 5 elemre utal a témához tartozóan (5 pont): pl.

- Kitér a versenyző a köztársaság válságának feladatban jelölt okaira: a parasztság nagy része tönkrement, földjét veszítette; csökken a hadsereg létszáma; gondot okoz a különböző jogállású területek viszonya (pl. római jog, latin jog, szövetségi jog, jogfosztott területek/provinciák lakói);
- Tiberius Gracchus néptribunusként a föld- és katonakérdés megoldására fel akarta újítani a Licinius-Sextius-féle földtörvényt (az ager publicusból nem lehet 500 iugerumnál többet bérelni): a többletet ki akarta osztani 30 iugerum méretű parcellákban;
- Tiberius Gracchus bejelentette a római nép igényét a pergamoni királyi kincstár javaira; kitérhet a versenyző ennek következményeire (pl. Octavius vétója, 3 fős földosztó bizottság kijelölése);
- A köztársasági hagyományokat figyelmen kívül hagyta Tiberius Gracchus, amikor a következő évben is jelöltette magát néptribunusnak, hogy a reformot befejezhesse;
- Kitér arra, hogy a szenátorok egy része fizikai megsemmisítéssel reagál a helyzetre, Tiberius meghal (agyonverték a nyílt utcán), de a földosztásnak volt eredménye;
- Caius Grahhus, Tiberius öccse a plebejusok mellett a lovagokat, az itáliai szövetségeseket és a hadsereget is maga mellé kívánta állítani;
- Felújították az agrártörvényt, megszavazták a gabonatörvényt, amely az állam köteleességévé tette a vagyontalan polgárok támogatását;
- A néphez való fellebbezési jogot kiterjesztették a hadsereg minden tagjára, megszüntették a katonák zsoldjából a különböző címeken történő levonásokat;
- Útépítéseket kezdeményezett, amellyel munkát is biztosított;
- Megszervezték Asia provinciát, amely bevételt jelentett az államnak, így folytatták a kisajátított állami bérletek tulajdonosainak a kártalanítását;
- Coloniaalapítást tervez Africa provinciában;
- Törvényjavaslata volt az, hogy a latin jogú szövetségesek megkapják a római polgárjogot; az itáliai jogúak a latin jogot.

- Ellenfelei túllicitálják, politikai szempontból lehetetlenné teszik Caius Gracchus tevékenységét, aki az öngyilkosságba menekült (rabszolgájával ölette meg magát).
- A Gracchusok reformtevékenységének haszonélvezője a lovagrend volt, a többi kérdést nem sikerült megoldani. A politikai tevékenységük folytatója lesz majd a néppártiak, velük szemben pedig a reformokat ellenzők, az optimaták.
- A Gracchusok időszakától számítjuk a polgárháborúk időszakát.

Minden a témához tartozó helyes megoldás értékelhető, de a teljes pontért a kötelező elemeknek szerepelnie kell!

Felhasznált irodalom

1. feladat: Alkalmazás a keresztrejtvénynél. URL: <https://www.eclipsecrossword.com/> (2026. 04. 02.)

2. feladat törvényrészletei.

a) URL: <https://aranybulla800.parlament.hu/az-aranybulla-szovege> (Érszegi Géza fordítása) (2026. 04. 02.)

b)-j) Okostankönyv (NKP, Oktatási Hivatal):

URL: https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/lecke_05_018 (2026. 04. 02.)

3. feladat

Szövegek:

A) URL: <http://www.bibl.u-szeged.hu/bibl/mil/okor/csatak/actium.html> (2026. 04. 02.)

B) URL: <http://www.bibl.u-szeged.hu/bibl/mil/okor/csatak/marathon.html> (2026. 04. 02.)

C) URL: <http://www.bibl.u-szeged.hu/bibl/mil/okor/csatak/szalamisz.html> (2026. 04. 02.)

D) URL: <https://www.mogyorodma.hu/kultura/a-csata-ami-beirta-mogyorod-nevet-a-tortenelemkonyvekbe/> (2026. 04. 02.)

E) URL: <http://www.bibl.u-szeged.hu/bibl/mil/kozepekor/hadjaratok/augsburg.html> (2026. 04. 02.)

Képek:

1. URL: <http://www.bibl.u-szeged.hu/bibl/mil/kozepekor/hadjaratok/augsburg.html> (2026. 04. 02.)

2. URL: <http://www.bibl.u-szeged.hu/bibl/mil/okor/csatak/szalamisz.html> (2026. 04. 02.)

3. URL: <https://www.mogyorodma.hu/kultura/a-csata-ami-beirta-mogyorod-nevet-a-tortenelemkonyvekbe/> (2026. 04. 02.)

4. URL: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/56/Battle_of_Actium-hu.svg (2026. 04. 02.) - az eredeti színes.

5. feladat a szakirodalom videói alapján

szerk. Véber Franciska (2009): *Magyarország története ismeretterjesztő filmsorozat 2. és 5. rész – Honfoglalás és A magyar szentek évszázada*. FilmArt Filmstúdió és Magyar Televízió, rendező: M. Nagy Richárd, Varga Zs. Csaba. URL: <https://nava.hu/id/798810/> (2026. 04. 02.) és URL: <https://nava.hu/id/810100/> (2026. 04. 02.)

8. feladat képeinek online szerkesztőfelülete

URL: <https://puzzle.org/hu/jigsaw/build?menu=content> (2026. 04. 02.)

Az eredeti képek származási helye:

szerk. Pálincás Mihály (2020): *Történelem 9. Oktatási Hivatal*

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-TOR09TB> (2026. 04. 02.)

1. 169. o.

2. 111. o.

3. 82. o.

4. 58. o.

9. feladat időszalag adatai és képei

szerk. Pálincás Mihály (2022): Történelmi atlasz középiskolásoknak. Oktatási Hivatal.

URL: <https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-TOR912ATL> (2026. 04. 02.) 80. o.

10. feladat szövegrészletei

T. Gracchus beszédéből részlet (Plutharkhosz: Párhuzamos életrajzok) – Magyar Elektronikus Könyvtár

URL: <https://mek.oszk.hu/03800/03892/html/05.htm#30> (2026. 04. 02.)

C. Gracchus reformjaiból részlet (Plutharkhosz: Párhuzamos életrajzok) – Magyar Elektronikus Könyvtár

URL: <https://mek.oszk.hu/03800/03892/html/05.htm#31> (2026. 04. 02.)